СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 173. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 26-го липня 1940. No. 173. Jersey City, N. J., Friday, July 26, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. • Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АРМІЯ ВЖЕ ГОТОВА ДО ПЕРЕВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ

ВАШИНГТОН. — Начальник штабу американської армії заявив перед військовим комітетом палати послів, що армія вже тепер готова почати переводити військовий вишкіл, як лише буде ухвалений законопроект Берка й Водсворта.

Ґен. Джордж Маршел, начальник військового штабу, заявив, що военний департамент може переводити закон зараз на другий день по такій ухвалі. Він сказав, що проект Берка й Водсворта потребує дрібних поправок, але назагал він відповідає цілі. Як примір поправки вказав на потребу постанови, щоб не брати до армії жонатих чоловіків підчас мира, бо, мовляв, їх не треба. Ґен. Шед, асистент начальника штабу, каже, що Америка має коло півпята міліона молодих мужчин здібних до військової служби.

Ґен. Маршел радив військовому комітетові покликати до війська 400,000 рекрутів з днем 1. жовтня, а других 400,000 у найближчиму квітні, а потім ще 600,000 у жовтні 1941. року.

ВІЙНА ВИКЛИКУЄ ЗМІНИ В ШКІЛЬНИЦТВІ.

НЮ ЙОРК. — Шкільна рада Ню Йорку постановила завести в своїх школах нові курси для морської торговлі. Рада дістала теж рапорти про заведення в школах ріжних курсів, получених з обороною краю. Вона рішилася теж відкрити більше кляс для навчання машиністів, котрих брак відчувається по ріжних підприємствах.

Потреби заведення курсів мореплавства й морської торговлі викликані нищенням англійської торговельної флоти в війні.

ОРГАНІЗУЮТЬ КОРПУС ЖЕРТВУВАННЯ КРОВІ.

ВАШИНГТОН. — На припоручення генерального лікаря американської армії Американський Червоний Хрест почав акцію за зорганізування корпусу жертводавців крові для вжитку програми оборони краю.

Жертводавці мали би зобовязатися давати вразі потреби кров даром.

УРЯД ПУСКАЄ ТИСЯЧКУ ДІТЕЙ З АНГЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — „Юнайтид Стейтс Комиті фор де Кер оф Юропіен Чилдрен", загально-американська організація, що має головну кватиру в Ню Йорку, вислала до Лондону каблеграму, що вона добилася від американського уряду дозволу на привезення до Америки тисячки дітей з Англії.

Американський уряд не буде вглядати в те, кого саме вишлеться між тими тисячу дітьми. Можуть там бути бідні й багаті.

До Ейлського університету в Ню Гейвені, Конетикот, приїхали вже дорогою через Монтреаль 120 дітей профессорів відомого англійського університету в Оксфорді.

УРЯД ПЛЯНУЄ КОНФІСКАТУ ЗАЛІЗА НА ІТАЛІЙСЬКІМ КОРАБЛІ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Італійський товаровий корабель „Антоніета", мусів через виповідження Італією війни Англії заїхати до цього порту, де портова влада відразу заявила, що уряд має право сконфіскувати ввесь ладунок заліза на цьому кораблі.

Портовий уряд каже, що „Антоніета", набравши заліза в Порт Артурі, Тексас, і Пенсаколі, Флорида, й вибравшися в дорогу до Італії, плила здовж берега проти американських правил. Ладунок вартує 108,000 долярів.

ГРІМ УДАРИВ У ВІЙСЬКОВИЙ ТАБОР.

ПЛЕТСБУРҐ (Ню Йорк). — Грім ударив у жовнірів третьої компанії табору для бизнесменів і професіоналістів, як вони були на стрільниці. Грім звалив на землю чотирох жовнірів і трох з них попарив. Їх забрано до шпиталю, де лікарі сказали, що вони за кілька днів будуть здорові.

МІСТО БЕРЕТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ОТРУЙНОГО ПЛЮЩУ.

БОЛТИМОР (Меріленд). — Медичний факультет університету Джана Гапкинса почав нащіплювати сироватицю проти отруйного плющу („пойсен айві") всім міським робітникам, котрих праця заставляє їх стикатися з цею ростиною.

Лікарі того університету кажуть, що вони вже пробували цю сироватицю на приватних пацієнтах, і ці пацієнти по заприсненні сироватиці могли стикатися з плющом без страху, що їм прийдеться дістати неприємну недугу.

ПРИДУМАЛИ ОХОЛОДЖУВАННЯ ЛІЖОК.

СІЕТЕЛ. — Ф. К. Кірстен, летничий інжинір університету Вашингтона, винайшов спосіб нормування повітря в ліжку сплячої людини. Винахід дозволяє удержувати в ліжку ту саму температуру без огляду на те, яка температура панує довкола. Винахід огріває повітря в ліжку в зимі, а холодить його в літі.

ПЛЯНУЮТЬ ОБМЕЖЕННЯ „ПЯТИХ КОЛЮМН" ПО АМЕРИЦІ

ГАВАНА. — На панамериканській конференції раджено над тим, в який спосіб американські републики мали би обмежувати діяльність „пятих колюмн".

Як перший засіб для цеї цілі пропоновано розслідження діяльности дипльоматичних і конзулярних представників та торговельних аґентів.

Справа викликала менше дебати, як сподівалися.

Арґентинська делеґація заявила, що чутки, буцімто між Арґентиною й Злученими Державами існували поважні ріжниці, є неправдиві.

Справа економічної співпраці західньої півкулі далі викликувала найбільше заінтересовання. Справа покищо знаходиться в стадії дискусії. Для розгляду деяких справ економічний комітет конференції мусів зорганізувати спеціяльні підкомітети.

БРАЗИЛІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ РОЗВИВАТИ ВЛАСНИЙ СТАЛЕВИЙ ПРОМИСЛ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Бразилійський уряд вислав до Злучених Держав спеціяльну комісію, що має розслідити сталевий промисл з ціллю створення власного сталевого промислу в Бразилії.

Розвій сталевих ресурсів Бразилії буде вимагати початкового вкладу в сумі 10 міліонів долярів.

АЛЯРМУЮЧІ ЧУТКИ ПРО ВИБУХ У ПАНАМІ

ПАНАМА. — У Каналовій Зоні появилася чутка, що в каналі вибухла бомба й вбила 60 робітників. Чутка викликала справжню поляку серед родин робітників, хоча вона не має ніякої основи. Урядники розслідують, хто саме пустив чутку й в якій цілі.

МОРАЛЬНА „ЧИСТКА" В ФРАНЦІЇ

ВИШІ. — Едварда Даляділє, бувшого французького премієра, що виповів війну Німеччині, очікує тепер тяжка кара за те, що він ту війну виповідав, хоч знав добре, що край до війни не готовий, а навіть затаював цю неготовість перед народом. Подібна кара чекає інших 22 французьких бувших міністрів і політиків. Далі відбуваються масові арешти серед соток людей, що пхали край до війни, а водночас не робили нічого, аби приготовити його до цеї війни, а навіть підкопували боєздатність народу.

Посадник Борда, Марке, в прилюдній промові сказав: „Ви жили на брехні. Тепер забреніла година правди. Правда є болюча. Скорість цеї катастрофи потрясла вами і ви почали шукати за винуватцями. Вояки обвинувачують своїх старшин. Військові обвинувачують цивільних. Цивільні обвинувачують армію. Всі вони не мають рації. Це був знищений політичний, економічний і суспільний державний лад, що провалився вам над головами від першого удару німецької армії. Ми тепер привалені руїнами парляментарного і лібералього капіталістичного режиму".

КАЖЕ, ЩО ГОЛОВНОЮ ЗАГРОЗОЮ АМЕРИКИ Є КОМУНІСТИ

НЮ ЙОРК. — Голова Федерального Бюра Інвестиґації у Вашинґтоні, Дж. Едгар Гувер, виголосив промову на стейтовім зїзді Товариства Начальників Поліції. У промові застановлявся Гувер над безпеченством Злучених Держав у теперішній війні. Він прийшов до висновку, що найбільшою небезпекою для Америки є большевики. „Колиб наші громадяни не підтримували діяльности большевиків та членів Бунду, то властиво не булоб у нас небезпеки від пятої колюмни" — міркував Гувер. „Ось недавно" — продовжав Гувер — „комуністичні стратеги відбули свої наради й уложили пляни, якби то обезцінити працю Інвестиґаційного Бюра". — На зїзді промовляв теж і Фіорелло Ля Ґвардія, посадник Ню Йорку. Він повідомив, що міська поліція вже готовляє пляни, як перешкодити гістерії перед поголосками про „лискавкову війну".

СОВЕТСЬКА „КУЛЬТУРА" В МАРШІ

МОСКВА. — Советська ліга безбожників заповіла, що вкороттці по всіх вищих і нижчих школах будуть упроваджені нові способи боротьби з релігією.

НАЙДЕШЕВШЕ МОЛОКО — КОЗЯЧЕ

АМГЕРСТ (Месечусетс). — Один професор у Норфовській Рільничій Школі каже, що найменше коштовне молоко до місцевого вжитку є молоко від кози.

Він каже, що в Месечусітсі сотки осіб держать кози й ще це їм попначується, бо в порівнанні зо споживанню нею їдою коза продукує більше молока, ніж корова.

ПЕРЕЛОВИЛИ ВЕЛИКУ НАРКОТИЧНУ ШАЙКУ

САН ФРАНСІСКО. — Американський уряд попав на широко розгалужену шайку наркотикових пачкарів, що робили річного бизнесу на суму 6 міліонів долярів.

З американськими урядниками кооперував японський уряд. Одна американка, що помагала урядові переловити шайку, має права до урядової нагороди в сумі 8,000 долярів.

ПЕРЕСЕЛЯЮТЬ БУКОВИНСЬКИХ НІМЦІВ

БЕРЛІН. — Виготовлено плян переселення в Німеччину 80,000 німців з Басарабії й 5,000 з північної Буковини. Ці краї загарбала щойно Росія від Румунії. Пануе переконання, що німці з Литви, Латвії й Естонії також будуть переселені до Німеччини при цій нагоді.

ІТАЛІЙСЬКІ ВОЄННІ БРАНЦІ, ЗАХОПЛЕНІ В ВІЙНІ В АФРИЦІ, по дорозі до конце нтраційного табору.

ОБІЦЯНКА АНГЛІЙСЬКОМУ УРЯДОВІ

ЛОНДОН. — Англійський міністер виробу літаків, лорд Бівербрук, заявив по радіо, що американський секретар Моргентав обіцяв Англії висилати з Америки по 3,000 літаків місячно, в додатку до тих, які вже доставляють Англії ріжні приватні американські фабрики. Він назвав цю новину „справді доброю новиною".

Представники уряду в Вашинґтоні у звязку з цею новиною заявили, що в засаді вона правдива, справді обіцяно Англії стільки літаків, але в подробицях той плян ще знаходиться під дискусією.

ЗНОВ НАЛЕТИ НА АНГЛІЮ.

ЛОНДОН. — Коло сто німецьких літаків наїхало на пристань при устю ріки Тамізи і пробували бомбардувати англійські кораблі. Їм на зустріч вилетіли відразу англійські літаки і розпочалась у повітрі пекольна боротьба між літаками. Німці втратили шість літаків у боротьбі з англійськими літаками, а шість впало від обстрілів протилетунських гармат. Серед впалих німецьких літаків є один американський бомбовик. Це вказує, що німці уживають американські літаки, які були післані Франції, а які вони опісля захопили.

ВТРАТИ АНГЛІЙЦІВ.

ЛОНДОН. — Англійський міністер здоровля, МекДоналд, сказав, що всі німецькі бомби, які падають на міста, пересічно вбивають одну особу і три особи ранять. Далеко менше випадків є поза містом. З цього виходилоб, що коли звідомлення кажуть, що німці кинули на Лондон сто бомб, то треба рахувати, що вони вбили сто людей і триста ранили.

БОМБУВАННЯ ПАЛЕСТИНИ.

ГАЙФА. — Італійські літаки другий раз від розпочаття війни бомбардували місто Гайфу, в якій є збірники нафти та газоліни, якою заосмотрюють англійці свої кораблі в східній частині Середземного моря. Літаки скинули 80 бомб, вбільшості на мешкальну частину міста, вбиваючи 46 людей, а ранячи 88.

МІЖ МОЛОТОМ І КОВАЛОМ.

ШТОКГОЛЬМ. — Швецька преса заклопотана наступом Советів на малі балтійські держави, а також пововним натиском Советів на Фінляндію. Швецька преса підкреслює, що доля Фінляндії тісно звязана з долею Швеції. Занепокоення Швеції зростає ще й тому, що всякий натяк з її боку, мовляв, може привести до зудару між Німеччиною і Советами, німецька преса гостро таврує і за них погрожує, кажучи, що такий зудар є в інтересі Англії.

РУМУНІЯ ЦІЛКОМ ПІДДАЛАСЬ НІМЕЧЧИНІ.

БУКАРЕШТ. — На передодні поїздки румунських міністрів до Гітлера румунський уряд дає докази доброї волі супроти Німеччини. Той уряд перебрав під свій заряд найбільшу копальню нафти „Зорю Румунії", що була власністю англійців. Також сконфінкувала залізничі цистерни. Тепер у необмеженій скількости вона готова доставляти державам осі нафту і газоліну. Замітне те, що німці тепер чомусь купують мало ґазоліни в Румунії. Коли далі так піде, то продукцію нафти в Румунії треба буде обмежувати. Як причину цього дехто подає це, що нема подостатком цистерн, щоб її забирати.

Румунська делеґація, побачившись з Гітлером, удається просто до Риму, на побачення з Мусолінієм.

ПАПА СТРАТИВ НАДІЮ НА МИР.

ВАТИКАН. — Авторитетні кола говорять, що після відмови міністра Галіфакса на пропозицію Гітлера замиритись, Папа Римський стратив всяку надію на скоре замирення. Він тепер поручає своїм вірним горячу молитву і моральну витревалість як зброю проти дальших военних часів.

АНГЛІЙСЬКА ПРОПАГАНДА В ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Доф Купер, міністер інформації, заявив у парляменті, що англійські літаки скидали по Франції летючки, в яких вияснювали французькому народові теперішне положення, зокрема услівя французького замирення з німцями, а також говорили про битву англійської фльоти з французькою в Орані. Водночас ці летючки закликали французів до опору окупаційній німецькій владі і витревалости в боротьбі до остаточної перемоги.

СОВЄТИ ЗАБИРАЮТЬ СВОЇХ ДЕЛЕҐАТІВ

ЛОНДОН. — Советський уряд звелів своїй торговельній делеґації в Лондоні вертати назад до дому, не добившись з Англією ніякого торговельного договору. Советські кола звалюють вину на Англію та кажуть, що хоч англійський амбасадор у Москві, сер Стафорд Крипс, заявив Сталінові, що Англія хотілаб заключити торговельний договір з Советами, то з боку Англії не появилися ніякі конкрітні пропозиції такого договору.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛИЧНИК РОСІЇ

Департамент стейту видав публичний документ про анексію Литви, Латвії й Естонії до советської Росії, що останеться на віки документом американського становища в міждержавних відносинах.

Заява департаменту стейту Злучених Держав ударяє передовсім в офіціяльні претенсії російського уряду, що представляють анексію як факт, що йде по лінії справжньої демократії. Департамент стейту демаскує ці претенсії. Заняття трьох балтійських держав не має нічого спільного з демократією. Це є якраз зломанням демократичного устрою трьох держав, заведеного по відорванні від Росії. Ввесь демократичний світ приглядався з подивом поступові трьох демократичних країн у самоуправі, і коли тепер держави перестали існувати як самостійні, то це не добуток демократії, а велика втрата.

Департамент стейту підчеркує виразно, що тут захоплено три дрібні держави, а захопила велика держава. Цим департамент стейту немовби каже, що велика держава не може покликуватися на якийсь оборонний інтерес, бо дрібна держава не може бути загрозою великій, а тим більше, коли ріжниця в величині така поважна.

Департамент стейту дуже добре поступив, що зазначив чорним по білому свій традиційний спротив проти всяких грабіжницьких заходів, без огляду на те, чи грабіжу доконується справді вживаючи сили, чи лише загрожуючи вжиттям сили. Злучені Держави теж традиційно противилися всякій формі інтервенції одної держави в справи другої держави, хочби як слабої.

Злучені Держави признають, що невживання сили має бути основою відносин між понад двацяти совереннними републиками Америки. І запевняють, що Злучені Держави будуть далі стояти на цих засадах, бо американський народ є переконаний, що поки ці засади назад не стануть основою відносин між державами, так довго панування розуму, справедливости і закону, або іншими словами, вся база модерної цивілізації, не може встоятися.

Таку заяву виголошує американський уряд про російську анексію. Підчеркнення засад у цій заяві важне з того боку, що ці самі засади Злучені Держави будуть просто морально обовязані підносити, коли ці засади буде нарушувати й хтось інший супроти когось іншого. З того боку деклярація департаменту стейту треба признати за важний крок до перемоги розуму, справедливости й закону в усіх відносинах держав між собою.

Якщо можна би побажати при цій нагоді, то хіба того, аби департамент стейту підносив ці засади не лише відносно до держав, або народів, що свою державу втратили, але й відносно до народів, що своєї держави ще не добули, бо такі народи часто ще більше безсильні, як були три прибалтійські держави супроти російського напасника.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

(Докінчення)

(3)

Під Советами.

Берлінське „Новое Слово" з 30. червня повідомляє, що у Львові будують нову радіовисильню на 1,500 ват. Має бути встановлено 10,000 радіотримачів по помешканнях і велику скількість голосників по вулицях. В районовому осередку Золочівської округи будують також місцевий радієвий вузол на 500 ват. — (УПС—Рим).

У Чернівцях вийшло 30-го червня перше число „Радянської Буковини", щоденника в українській мові.

В київському „Комуністі" з 30. червня видруковано листа проф. Всехсвятського, директора обсерваторії Київського Університету, де він між іншим пише: — „Після опублікування в „Комуністі" 4. січня ц. р. листа про умови роботи обсерваторії, піклування про неї з боку Наркомосвіти УРСР значно збільшилось. Придбано важливі прилади для фотометричної і електроскопічної ляборторії. Закінчується виготовлення для них вимірних приладів, дуже необхідних для сучасних астрономічних досліджень. Однак, усі ці прилади нема де встановлювати. Приміщення, де треба розмістити ляборторії, зайняті жильцями, які до того-ж не мають з обсерваторією нічого спільного. Чотири семї займають більш як дві третини всіх кімнат ляборторії. Перед дверима єдиної робочої кімнати — наукової читальні — шиплять примуси, перуть білизну і т. п. Створилися отже неможливі умови. Проте, керівництво Київського Університету, якому підлягала обсерваторія, та виконком міськради ніяких заходів не вживають..." — (УПС—Рим).

Возили Гуцулів до Варшави, повезуть і до Москви...

Центральний будинок народньої творчости України орґанізує з 23. липня по 1. серпня показ гуцульської народньої творчости на Всесоюзній сільсько-господарській виставці. Гуцульська творчість буде представлена на виставці кращими самодільними колективами в складі зведеного ансамблю пісні й танцю. До нього ввійшли танцювальний колектив, хор і орхестр с. Космач Станислав. области, чоловічий хор с. Рача, тієїж области, який завоював першість на обласній олімпіяді художньої самодіяльности Станіслав. области, ряд окремих виконавців - танцюристів, музикантів, співаків, оповідачів. Ансамбль виконає „Пісню про Сталіна" музика Ревуцького, гуцульську народню пісню про Сталіна (уже заіснувала гуцульська народня пісня про Сталіна?!) в обробці композитора Симовича (Станіславів), гуцульські народні пісні, коломийки, народні танці — „Аркан", „Голубка", „Колесо" й інші. Будуть показані окремі фраґменти з укр. музичної народньої драми (весільні обряди). („Комуніст").

Оператор української студії кінохроніки Ковальчук розпочав працю для виготовлення фільмового нарису з життя гуцулів в кольорах. Ця студія вже закінчила працю над документальним фільмом „Перша советська сівба в західніх землях України". — („Новое Слово", Берлин).

Шкільництво на Лемківщині.

В повіті Новий Санч (Криниччина) почалась наука з кінцем вересня 1939 р. Першим укр. шкільним інспектором став народній учитель Пилипчук, пізніше його місце перейняв молодий ґімназійний учитель „Рідної Школи" м-р Роман Левицький. Молодий інспектор узявся зразу енерґійно до праці. Притому треба було переробити багато труднощів, з боку поляків і москвофілів. Шкіл тепер в повіті 39. Учителів 75, з них ще 6 русофілів і одна полька, а решта — то українці, з них 35 родовитих лемків. Супроти цього відразу відкидає закид москвофілів, що в школах, мовляли, вчать тільки „світові" українці, а для лемка нема місця. Повні кваліфікації мають 51 учителів, а 24 учителі, це переважно абсольвенти ґімназійні, або недокінчені студенти. Для них улаштовується в час літніх ферій в Криниці педаґоґічний курс. Коли взяти під увагу цьогорічну працю, то треба признати, що осягнено великі успіхи, які можна було осягнути головно завдяки тому, що серед учительства тепер багато молодих людей, повних запалу і готовости до праці. — (УПС — Берлін).

ҐІБРАЛЬТАР, АНҐЛІЙСЬКА ТВЕРДИНЯ

З анґлійськими неуспіхами проти німців часто виринає питання Ґібральтару, або як анґлійці називають „скали", що є символом Британійської Імперії. Останніми часами ґен. Франко, що досі держався невтрально відносно війни, почав підносити голос в справі твердині Ґібральтару, що як відомо за часів еспанської королевої Ізабелі належав до Еспанії.

Заходить питання, чи булоб легко здобути Ґібральтар, коли хтось, скажімо Італія, Еспанія чи Німеччина, пробувалиб силою його забрати? Тяжко вірити, щоб хто міг атакувати з моря, бо анґлійські морські сили в західньому куті Середземнго моря сильні. Однак, його легко можна заатакувати з повітря та суші, й знищивши властиву твердиню, легко тоді буде можна опанувати морську базу Ґубральтару.

Сам Ґібральтар — це страшна скала, висока на 1,396 стіп, має коло 2 км. милі простору, та злучена з еспанською територією вузьким, пісковим насипом. Ґібральтар має коло 20,000 мешканців, з того більш як половина військових. Цілі ґалерії ріжних гармат як протилетунських так і морських — стоять наставлені на поготівлі, проти всякого можливого ворога. Вся амуниція схована глибоко в скалі. Численні тунелі, елевейтори лучать обсерваційні пункти на стації.

Анґлійці твердять, що Ґібральтар — це природна твердиня й тому її не так легко буде здобути. Але вони не скривають того, що на випадок довшої облоги, питання води та поживи грає важну ролю, й це остаточно моглоб мати фатальні наслідки на дальшу його оборону. Вода стоїть в спеціяльних збірниках, які наповнюються при великих дощах. Хоч ці збірники є глибоко в скалі, проте при посушних днях та довгій облозі, коли достава води з зовні є неможлива, грозилаб для залоги велика небезпека.

Таке саме мається з поживою, яку мусять стало довозити. Ґубернатор Ґібральтару приказав багатьом цивільним особам опустити Ґібральтар, щоб тим способом облекшити справу виживлення.

Найбільш виставлений є Ґібральтар на летунські напади. Хоч вправді бомби ледви чи моглиб зробити великі шкоди камінній скалі, проте безнастанні бомбардування, які відбивалосяб тільки протилетунською обороною, моглиб знищити артилерійні пункти та здеморалізувати залогу. Ґібральтар має малий і квадратовий аеропорт, але він знаходивсяб під обстрілом нападаючого ворога, отже нема мови про летунську оборону.

Евентуальні напади з еспанського боку, з доброю артилерією, моглиб також пошкодити або й знищити оборону твердині. Напевно, колиб еспанці пробували атакувати Ґібральтар, то німці подбалиб про це, щоб вони вживали модерної та добрецільної артилерії. Субмарини та дестроєри, зевеликим ризиком, моглиб таки доходити до пристані.

Значить, Ґібральтар сам собою як також і оборонною структурою, надається до довгої облоги, може видержати її, однак анґлійські власти числяться з всякими можливостями та не виключають можливости, що навіть по здачі Ґібральтару, анґлійська фльота, дальше може командувати західнім Середземним морем.

ВОЄННІ ЗИСКИ НА ВОЄННІ ЦІЛИ

Якщо має бути рівність жертв у користь війни, то всі зиски воєнних корпорацій у Канаді, а також акції анґлійських капіталістів повинні бути вжиті урядом Канади на воєнні цілі. З такою пропозицією виступив у канадійськім федеральнім парляменті посол М. Й. Колдвел. Звернув він теж увагу на цей факт, що в часі, коли на широкі маси населення накладається нові, збільшені податки та коли канадійські вояки і моряки проливають свою кров, як це мало місце на затопленім контрторпедовці „Фрейзер", то 33 найбільші канадійські корпорації мали в 1939 р. $146,000,000 чистих зисків. Крім цього багаті акціонарі з Анґлії мають у своїх руках акції, бонди й інші канадійські цінні папери на суму $2,500,000,000 і тягнуть у той спосіб з Канади великі зиски.

Посол Й. Г. Блекмор, новий демократ з округи Летбридж, говорив у парляменті, що збільшення податків є тільки збільшенням нужди.

Посол Колдвел домагався далі в парляменті в дискусії над буджетом, щоби всі зиски компаній у часі війни реквірувати на справу ведення війни. Якщо люди можуть жертвувати в часі війни своє життя, то капітал може через цілий протяг війни обійтися без надмірних зисків, говорив Колдвел.

Податок від робітничих зарібків обнижає безпосередньо їхню життєву стопу. Податок, наложений на продукти, тощо, відбивається також на кишенях консументів. Навпаки великі корпорації, навіть при збільшенім доходовім податку, будуть громадити далеко більші зиски, ніж в часи мира.

На це навіть Колдвел кілька фактів. І так компанії Консолидейтед Майнинґ і Смелтинґ полишено би, згідно з проектом буджетовим міністра Релстона, 33.6 відсотків її воєнних зисків, Кенедієн Індустрі Лтд. 25% її зисків а Інтернешонал Никел Ко. 18.5 відсотків її зисків. Забрання зисків корпорацій на воєнне користання не спричинило би шкоди капіталові, а через те не обнижався би життевий рівень мас, а жовніри, по повороті з фронту не потребували би платити довгів, зроблених на ведення війни.

Стягнення до Канади всіх акцій, бондів і т. п. з Анґлії, а також переняття їх на себе урядом, увільнило би багато міст від надмірних довгів і процентів, а крім того дозволило би урядові стати головним власником і вірителем Сіпіяру. Довги компанії Сіенару, від яких уряд платить що року великі суми процентів, оплат, тощо зістали би також тим чином знесені.

Державна господарка і канадійське населення в той спосіб осягнули би полекші й економічного скріплення, а Канада мала би гроші на ведення війни. Хоч може арґументи посла Колдвела і мали би слушність за собою, то нема надії, щоб заграничний і краєвий капітал погодився на введення такої реформи.

Американський капітал має вложених грошей у Канаді в формі бондів, гіпотек і т. д., в висоті $4,000,000,000 або далеко більше як анґлійські капіталісти.

Що дотичить воєнних позичок, то посол Колдвел домагався, щоби уряд не платив фінансістам більшого проценту як 1½% від ста.

Йосиф Томас.

У ПІВДЕННІМ ЦЕЛЄБЕСІ

(2)

Я рад був пізнати, як виглядає те подружжя після пів року. Зійшлися тут дві скрайні противности, европейська культура, пересаджена на чужу землю, а по другому боці одідичені звичаї східньо-азійського туземця, до яких на Целебесі долучилися нові життєві складники. Їх співжиття після вінчання було щоправда ідеальне. Він любив її та потішував, що перед землянками почваниться білою жінкою, яка буде одинокою білою дружиною в тім місті. Вона піддалася своїй долі з резиґнацією, везла собі для розради скриню книжок і сказала мені, що працюватиме для культурного піднесення туземців, так як виховала свого чоловіка. Рішилася простити їм їх злі нарови, їх жорстокість і поступати з ними, як із дітьми.

Може пів року після того, як ми розійшлися в Кольмбо, я був на Яві, відкіля було всього три дні плавби до Целебесу. Макасар головне місто, розложилося в заливі на південно-західнім розі острова. Має около 60,000 населення, які є мішаниною кількох ріжних типів. Після туземців найчисленніші тут китайці, та жиють тут також переселенці з Яви та з Балі, індійці й трохи арабів. Голяндців є тут 2,800. Готель „Оранїе" чистенький та уладжений, як усе, що є в голяндських руках.

Голяндці заняли південний Целебес уже тому 300 літ, одначе за тих багато літ кольонізація поступила дуже мало, а гориста глибина країни, вкрита пралісами досі не є прослiджена. Між іншим причиною був спротив туземців, які досі нерадо підпорядковуються чужим порядкам.

У південній части острова жиють два споріднені племена, макасіни в околиці головного міста та буґіни трохи далі на південь. Поставою оба племена схожі на яванців, одначе вдачею та грубим виразом лиця ріжняться від них значно. Вони мстиві, все готові грабити й убивати, колиб не було голяндської влади, яка старається пробуджувати в них ліпші прикмети. Макасіни та буґіни вживають щоправда того самого письма, одначе говорять інакшими діялектами.

Своїм життям ріжниться місто Макасар від яванських міст значно прикметами своїх горожан, одначе одну основну рису має спільну з тими містами. Голяндці, як і деінде, записують папір по офісах, туземці працюють лише стільки, щоби решту часу зужити на лінухування та забави, а китайці глядають собі роботи в своїх крамничках від ранку до ночі та багатіють з обох кляс своїх співгорожан.

На вулицях міста впадають в очі своїми живими барвами (яких на Яві не видати) саронґи, які тчуть туземські жінки. Саронґ — це шовкова або бавовняна матерія, якою обвиваються мужчини й жінки на грудях або в поясі. Матерія ця сягає аж під коліна. Це одинокий одяг туземців у тропікальній спеці тай і цей шматок здається їм забагато. Заможніші мущини й жінки носять крім саронґа також легку білу блюзу, прикрашену мосяжними спинками. Китайці сидять у відчинених крамницях майже нагі, лише в поясі перевязані вузкою матерією.

Д-р С. жив у невеличкім винайменім „баля" (домі), якого фронтон (перед) по тамошньому звичаю стояв на деревляних стовпах, а на першому поверсі була широка веранда. Своєю ввічливістю та зручністю зумів зараз у початках здобути собі численну клієнтелю, самособою лише між людьми колірової раси, бо голяндці не пішли би до лікаря-туземця, а китайці за власні гроші побудували йому деревляний павільон, „щоби міг різати", як сказала його жінка.

Молоде подружжя жило собі спокійно, одначе їх відношення до батьків було напружене. Ті прості туземці могаменданської віри мали свому „анабуранові" (синові) за зле, що оженився з білою, котра не знала їх мови та не зуміє виховати дітей по їхньому звичаю. Передусім „анром" (мати) ненавиділа голяндців і не була прихильна для нових порядків, які вони заводили. Як син відїздив до Европи на науку, витажували йому на руці імя пророка, щоби на основі того знаку і по роках могли пізнати його. Та він відрікся віри своїх предків і тепер, як вернувся, не вірив у ніякого бога. Це винна вона, його жінка. Дивне було, що в такій консервативній родині та в таких обставинах могла так уложитися вдача хлопчини до тої міри, що вивчився на доктора медицини. З того малого приміру було теж видно, який добрий вплив має на туземців кольонізація.

На Целебесі нема доріг, хіба в південній частині острова є їх кількасот кільометрів. Макасінський шофер, який возив мене, розходився у своїх поглядах із твердолобим автом і часто траплялося, що кожне з них хотіло щось іншого. З тієї то причини нераз прийшло до небажаних причин, головно в околицях густо заселених. Було видно значний поступ, який голяндці принесли сюди. Здовж доріг усе тінисті алеї дерев „канарі", подекуди були села, де між хатами, плетеними з бамбусу, стояли муровані домики. Рижові поля були добре наводнені, а горожани виглядали спокійні.

У деяких селах були владою побудовані „рестгавзи", де можна добре переночувати та добре зїсти. Був би то гарний шматок землі, колиб туземці не мали в жилах занадто горячої крови, яка їх часто доводить до насильств. Дрібна обида вистарчить і люди один одного вбивають. Мають до того короткий, з обох боків гострений ніж, який вбивають противникові у живіт і шарпають ним на оба боки. Вбивство в їх очах не є злочином, це лише тутешній звичай. З тих то причин голяндці забираються до діла обережно та не мішаються до таких спорів, щоби виминути мстивости. Тому теж державні службовики в сільських округах виконують лише адміністраційною службою, а судівництво полишають туземцям. Туземці судять на основі традиції, та беруть під увагу карне голяндське право. Звичайно за вбивство карають від 1—3-літньою тюрмою. Одначе кара ця не приносить ганьби: так подбав собі покараний про харч і хату, про товариство, тай не треба працювати. Неодин туземець не бажає нічого більше, лише, щоби мав спокій.

(Кінець).

З ДНЯ

АМЕРИКАНСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

На тлі лицемірства, серед якого говориться багато про деспотизм наців і фашистів, а не таврується водночас найнікчемнішого деспотизму на світі — деспотизму Москви, свіжим і здоровим видається аргумент англійського амбасадора лорда Лотієна, що Англія є „лінією Мажіна" для Америки. Говорячи через радіо минулого понеділка амбасадор Лотієн сказав, що коли Англія видержить два роки в боротьбі з Німеччиною, вона дасть нагоду Америці узброїтись й опісля ті дві держави врятують світ від поневолення. Колиж Англія вже тепер уляже нападові німців, то Америка не дістане змоги узброїтись і її також чекає погана доля, говорив Лотієн.

В цім аргументі є багато правди і він одинокий може оправдати політику Америки, що змагає до того, аби дати Англії можливо найбільшу поміч, з виключенням висилки туди американських вояків.

СТАН АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Нема сумніву, що стан американської армії, беручи під увагу біжучі міжнародні події, є дуже малий. Знавці кажуть, що на випадок війни Америка в перших днях булаб в змозі виставити проти ворога лиш 70,000 добре узброєних і випосажених якслід моторизованими частинами, вояків. Це смішно мало. Стільки сама могла виставити Литва, чи Латвія.

Зрозуміло, що тут не згадуємо про американську фльоту. Бо фльота, щодо величини і *боєздатности* є дуже сильна. *Вона* друга по англійській. А хто зна, чи в короткому часі вона не перевищить англійську і стане першою фльотою на світі!

Щож до армії, то вона таки дуже маленька. А в нинішні часи розвиненого летунства чужі армії, теоретично кажучи, моглиб дістатись на американський континент не лиш кораблями, але також літаками та легкопадами. Американська фльота ледви чи змоглаб чужі літаки спинити.

ЗБІЛЬШЕННЯ АРМІЇ.

Ці обставини заставили американські власти, а також цілу суспільність, подумати над розбудовою своєї армії. Уряд станув на становищі, що армію треба побільшити щонайменше десять разів. Крім того треба творити вишколені резерви. А тому, що добровольців чомусь годі дістати в таких числах, які потрібні, конгресові кола почали застановлятись над ухваленням закону примусової служби. Вже навіть у тій цілі внесено перед наради конгресу законопроєкт Буркого-Вадсворта, на основі якого впроваджено примусову службу в Америці. Всі мужчини від 18 до 65 року життя булиб записані в військових реєстрах армії. Водночас із тим конгрес ухвалив величезні суми на моторизацію армії, себто на будову літаків, повзів, моторизованих гармат та всяких інших воєнних машин.

АМБАСАДОР БУЛИТ,
що недавно приїхав назад з Франції до Америки з рапортом президентові Рузвелтові.

МОРАЛЬНИЙ БІК СПРАВИ.

Ці всі речі є потрібні для безпеки Злучених Держав Америки і вони повинні бути піддержані цілою суспільністю. Та водночас з тими матеріяльними приготуваннями дотичні власти не сміють забувати на слова конгресового кнparam МекЛіша, який недавно сказав, що наші недобудовані кораблі й інші воєнні машини ми можемо залишити незакінченими на папері, коли не подбаємо про відповідного духового наставлення серед американської суспільности.

Що варт опанцирений повз, коли в нім сидять люди настроєні ворожо до всякої війни й які не хочуть боротись та гинути за батьківщину? Америка мусить зброїтись не лиш матеріяльно, але й морально, себто мусить вщіплювати в свій широкий загал патріотичного ідеалістичного, воєвничого духа. На жаль ці прикмети впродовж довгих літ в Америці занедбано; а тих нечисельних одиниць, що на власну руку старались ті прикмети вщепити в американську суспільність, часто називано „фашистами", „націстами" та прихильниками чужих „ізмів".

ЩЕ ОДИН ЗАМІТНИЙ ГОЛОС.

Нюйорська ґазета „Дейлі Нюз" з 23. липня ц. р. досить просто представляє цю справу в своїй редакційній статті, не закриваючи нічого. Вона, каже: „По правді сказати добровільна військова служба не дає подостатком потрібних людей. Дві важні причини стоять тому на перешкоді: перше, платня в армії не є така принадлива, як у приватнім бизнесі; друге, що від закінчення світової війни ми вчили наших хлопців і дівчат, що війна це погана річ, а вояцька професія без чести. Ми мусимо змінити цей загальний підхід. Бо від приходу до влади Гітлер вчив німецьких хлопців і дівчат, що війна є славною річчю, і що це є цінним привілеєм мати змогу вступити до армії, салютувати і говорити кожному „так, пане", та вмерти в бою, колиб була потреба. Коли ми скоро не довершимо цеї зміни в нашім національнім підході — ми заманимо до себе долю Китаю. Китайці, подібно як ми, є чудові, миролюбні, домашні, грошолюбні, ідеалістичні люди. Але їх копає тепер де попало розбишацька нація, яка переконана, що може брати все, що захоче".

ДИВНЕ ПОНЯТТЯ НЕВТРАЛЬНОСТИ

Швеція має фантастичне поняття невтральности, який світ запам'ятає собі надовго. Коли розходилось про дозвіл перепустити через свій край британські транспорти військ, щоб рятувати свою, скандинавську посестру Фінляндію, вона відмовилась це зробити. Тепер дозволяє вона Німеччині накладати ярмо на другу свою посестру Норвеґію, перепускаючи німецьке військо і муніцію через свою територію в дорозі до Норвеґії.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ВІЙНА НА СХОДІ.
Японські жовніри займають місто Іванг, у Китаю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЛИСТ ЗПІД СОВЄТІВ.

Один з наших громадян в Америці дістав від свого приятеля в Галичині такого листа:

„Дорогий та щирий приятелю! Пишу тобі пару слів. Пишу, тай сам не знаю що. Бо з раю не вільно чого небудь писати. Бо наш небесний володар Сталін якби довідався про що я писав, то не на ногах, але головою я повандрував би до нього. Братіку! Рай тут куди оком поглянеш. Червоні схоплюють наших славних Січовиків і відсилають їх у Сибір. З товаришів наших з Галицької Армії я лиш один остався. Бо знаєш, що мені польські посіпаки вчинили. Нужда, голод, велика зараза кинулась тут і гине нарід гірше, як в Вадовицях 20-го року Січовики. Ті, що хотіли червоних тепер самі поробились синими. А ті дуже, а дуже червоні, то так пожовкли, так притихли, що самі кладуться в могилу. А мене бодай то тішить, що це на них спало. Бо вони не одного нашого Січовика віддали ляхам у руки, а опісля червоним катам. Не одна старенька мати пішла з розпуки за своїм сином в могилу. Хотів би Тобі багато розказати та написати, але сам знаєш, що не можу, бо лиш одно око маю і одну руку. А рештою лях тішиться.

Чи не забув ти нашу славу під Чортковом і Розвадовом, 22 років тому? Як ми оба скострілками косили ляхів в Чорткові, а червоних у Розвадові! Чи нагадуєш наші славні січові пісні. Я плачу за тобою що днини. Прости мені Товаришу Грицю за моє писання. Та я самітний, поломаний, нічого не маю, тільки славні спомини. Україно моя, мати рідненька, забери мене з того червоного раю. Не забувай ти за мене! Орґанізуй наших славних Січових Стрільців, прилітай сюди. Вірний тобі раз на все. Т....

„Лист цей передаю до Словаччини. Прощай, братіку, я дуже слаб".

ТОРОНТОНСЬКА ПОЛІЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАГОСТРЕННЯ АНТИФАШИСТІВСЬКИХ ЗАКОНІВ

Поліційна комісія в Торонті припоручила міністрові справедливости Ляпонтові підприняти драстичні середники проти „пятої колюмни" в Канаді. У висланім припорученню домагається комісія негайного інтернування всіх урядовців і депортації всіх членів 22 комуністичних і фашистівських орґанізацій, признаначених недавно нелеґальними декретом міністра справедливости.

Комісія висказала свою згоду на суґестію дання суддям права відбирання горожанських паперів, роджених заграницею горожанам, котрі були відомі поліції або загально знались про них, що вони були членами нелеґальних тепер орґанізацій, разом з комуністичною партією в Канаді, Лігою Миру і Демократії, а також Канадійською Юнією Фашистів. Опісля, по відібранню їм горожанських паперів, членів тих орґанізацій треба буде депортувати до країв, з яких прибули до Канади. Комісія поліції думає, що лиш через таке поступовання Канада освободиться від небезпеки, яка так довго буде існувати, як довго згадані люди будуть мешкати в границях Канади. Серед названих комісією орґанізацій знаходиться „Українська Федерація Молоді", „Українське Стоваришення Робітничо-Фармерських Домів". Польське Людове Товариство, Ліга Комуністичної Молоді, а також італійські і німецькі фашистівські орґанізації.

Поліційна комісія застановлялася також над створенням „цивільної ґвардії" для помочі поліції на випадок якихбудь заворушень. Одначе заки в тій справі прийдеться до остаточного рішення, комісія відбуде ще наради з канадійською кінною поліцією і військовою владою.

НАМІРИ ЯПОНІЇ В АЗІЇ

Після заняття Голяндії Німеччиною наспіли вісти з Азії, що Японія заінтересувалася Гляндською Індією. Ця країна важна тому, що звідтам Америка дістає гуму й інші воєнні матеріяли, як напр. цинк. Незабаром опісля Америка вислала свої воєнні кораблі до островів Гаваї, щоб пильнувати Японії. Одначе, чи американська фльота піде війною проти Японії, це залежатиме від прилюдної опінії населення Злучених Держав, а також від висліду британсько-німецької війни.

Тимчасом американський секретар стейту, Гол, остеріг Японію окремою нотою. Він зазначив, що кожен рух Японії в сторону Голяндської Індії в неприязних намірах захитає теперішнім станом на цілому Тихому океані. Такий рух також нарушить політичні договори Японії з Америкою й іншими державами.

Посунення Японії можуть загрожувати також Великій Британії. Вона має далеко більше до страчення, ніж Америка. Америка може втратити торговлю з Голяндською Індією, значить гуму. За нею Америка мусілаб іти в Полудневу Америку. Також булаб утрачена для Америки торговля з Китаєм. Филипини, мали би бути незалежні від р. 1946 і тоді вони попалиб під цілковитий вплив Японії. В такім випадку Японія сталаб світовою потугою, а з тим і могутньою суперницею Злучених Держав.

Велика Британія втратилаб далеко більше. Це був би кінець її імперії, бо, якраз сила Англії опиралась на посілостях в Далекім Сході. Японія забралаб тоді не лише Голяндську Індію, але й цілу Східню Індію, Бурму і саму Індію. Що сталось би тоді з Австралією й Новою Зеляндією, оце власне наносить журбу Лондонові й Вашингтонові. Ця боротьба це не боротьба за саму землю, а за нафту, цинк, гуму, й інші воєнні матеріяли, потрібні до того, щоб стати великою імперією. Отже боротьба за посідання тих земель рішає справу половини земської кулі.

Це, очевидно, є лише мрією японських мілітаристів. Перемога Гітлера над Великою Британією моглаб положити кінець тим мріям, а не треба теж легковажити сили Америки. Японія має одного ворога, котрого має чого боятися, а це Росію. Колиб Японія рушила на заняття згаданих азійських земель, тоді, Росія може загрозити її з північного крила. І це приневолює Японію до застанови й шукання порозуміння з Гітлером.

Ліпше пізно...

Суддя: Бійся Бога, чоловіче! 30 літ ти жив зо своєю жінкою, а тепер на старість хочеш розводитися?

Муж: Пане судде! Вам дивно чому я цього скорше не зробив? Ну, щож робити? Трудно. Але я так думаю, що ліпше пізно, як ніколи...

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подав **Степан Куропась.**

Шікаґовські словінці збудували коштом 150 тисяч долярів новий католицький монастир близько Лемонт. Монастир став власністю чину францішканів, які мають свої інституції в Джоліет, Ню Йорку, Алтуні, Дітройті, Піорії, Ілл. і Ле-Крос, Вісконсин. Акту посвячення величавого монастиря довершив шікаґовський архиепископ Стріч при асисті словенських і хорватських церковних достойників. Югословянський консуль Петро Ґабріч промовляв від імени уряду. В новому монастирі буде жити 25 священиків і 12 братчиків, які обслуговують 6 словінських парохій і 65,000 словінців-католиків шікаґовської дієцезії. Словінська еміґрація до Америки дуже стара. Словінський єпископ Бараґа був автором першого підручника індіянської мови і першим епископом в Маркет, Міш.

Конвенція Демократичної Партії Америки відбулася у нас в днях 15—20 липня 1940. Вже тиждень перед конвенцією почали зїждажтися до Шікаґа гості і делеґати на демократичну конвенцію. Понеділок застав вже всіх делеґатів і гостей на місці. Конвенція відбувалася в „Стедіюм". Обраховано, що залізничні компанії заробили з нагоди подорожі лише конвенційних делеґатів 155 тисяч долярів. А гості тратили окремо на ґазоліну, автобуси, залізниці, готелі, прожиття. Тому і бизнес міський заробив. Навіть українці прибули на конвенцію в загально - українських справах від Конґресового Комітету. Були в нас панове М. Січинський, Р. Цурковський і наш місцевий адвокат Р. Смук. Конвенція, як відомо іменує кандидатів на уряд президента і містопрезидента Злучених Держав. Такими кандидатами на згадані уряди іменовано: Рузвелта і Воллеса.

Найбільший чоловік на світі родом з Алтон, Ілл. умер у віці 22 літ. Називався він Роберт Вадлов, високий на 8 стіп і 9½ цалів, а важив 491 фунтів. Родився він з нормальних родичів, був нормальною дитиною до одного року життя. Від того часу абнормально прибував на вазі і ріс як тополя, так, що по укінченні ґайскул вже мав 8 стіп і 4 цалі висоти.

В школі виказував добрі успіхи, дістав навіть „скалершіп" на університеті. Був здоровий, а помер від закаження крови через рану на нозі. Не помогла операція ні вприскування чужої крови.

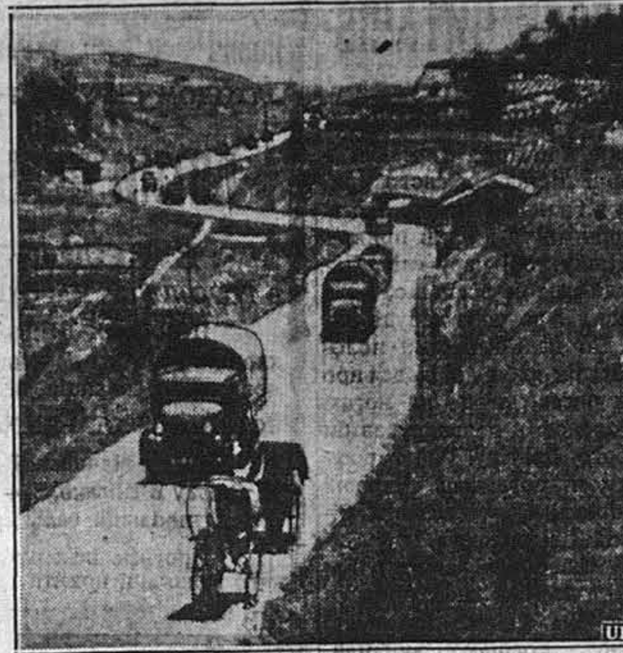
Був багатим. Він не міг бути бідним, тому, що черевики коштували його 86 долярів за пару, а треба було йому шити убрання з 9-тьох ярдів матерії. Мусів мати спеціяльно зроблені краватки, хусточки і інші причандали. Заробляв на сцені і фільмах, а найбільшою його журою за життя було це, що його висота не позволяла йому ввійти до кожної хати, а звичайно все мусів памятати на це, щоби головою не торкнутись одвірків.

Панна Марія Клячко, секретарка Українського Золотого Хреста відвідала в орґанізаційних справах нашу громаду. Крім промови на „Дні Жінки", відвідала наші установи", запізналася з нашою молоддю і мала орґанізаційні збори в четвер 18. липня. Своїми виступами в нашій громаді зробила гарне враження. Тема промов панни Клячко була дуже інтересна і на часі, бо торкалася справи наших орґанізацій і їхньої роботи.

По дорозі до Джерзі Сити на контролю майна У. Н. Союзу вступив дописувач до Клівленду на Націоналістичний День, що відбувся в неділю, 21. липня, в 33 акровому парохіяльному городі.

Коротко скажу, що людей там було більше тисячки і застав я там дуже багато знаних українських народних робітників з Клівленду, Акрону і Йонґставну. Вечором вернула бейсболева дружина У. Н. Союзу з Акрону, де змагалася і перемогла тамошню дружину. Стрічав у Клівленді такі особи: Попович, Шмаґала, Дикан, Кукіз, Бусько, Когут, Сподар, пані Бойко, Олексик, Кукіз і десятки інших відомих громадян, імена яких годі всіх спамятати. Промовляли о. Журавецький Ч. С. В. В. про великі жертви, які поносить українська нація для свойого визволення. Ще промовляли панна Клячко з Ню Йорку, Піддубчишин з Джерзі Сити і дописувач.

Громада Клівленду назагал робить враження дуже здисциплінованої, заможної, свідомої та ще й націоналістичної. Програмою Дня провадив голова окружної управи О. Д. В. У. п. Іван Попович.

БУРМСЬКА ДОРОГА.

Це ця славна дорога, котрої закриття від Англії домагається Японія.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

25-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ

В неділю, 21. липня ц. р. обходили 25-літній ювилей свого подружого життя, чесні і всіми шановані громадяни Ксеня і Михайло Бойчуки. в Народній Галі, коло церкви в Віпани, Н. Дж.

Забаву уладили їм і доложили усіх старань, щоби забава вийшла якнайкраще: пан і пані Гуменюк, сестра і шваґер ювилятів, пан і пані Ковалік, дочка і зять їх, як також пан і пані Пілевич, щирі їх приятелі.

Сестрицтво Пречистої Діви Марії прибрало чудово галю, а знаменита музика приґравала. Було багато гостей, як місцевих, так і з дальших околиць, котрі зложили щедрі дарунки і побажання ювилятам. Шановні ювилятн, пан і пані Бойчук зо сльозами в очах із цеї несподіванки дякували гостям за їх щирі побажання і дарунки.

Опісля тостмайстер п. Д. Пілевич короткою промовою привитав гостей і попросив інших до слова. Свої побажання ювилятам складали: місцевий парох о. Дорогович, предсідник галі Іван Юріч, І. Пасечний, Г. Ковадло, І. Тарнавський, пані Гуменюк, Ухман, Б. Бойк, адвокат Романишин з Нюарку, предсідниця пані Міґалко, секретарка пані Касицька, касієрка пані Карляк, Дж. Дакода, пані Кичінська, пані Пілевич, пані Ковадло, Гуменюк, Ковадло мол., І. Баранський, І. Чайка, С. Ковадло, Савка, Прийдун і пані Тарнавська.

На проголошення цього свята зложили: Сестрицтво Пр. Діви Марії $2.85; по $1: Д. Пілевич, Бойчук, Пасечний, Прийдун, Тарнавський, Бабеляк, Бойк, Гуменюк, Ухман, Ковадло, І. Юріч, Дрікота, І. Бобик, адвокат Романишин; по 50 ц.: Куцинський, Чайка, М. Кіцак, І. Лесько, М. Савка, Осінковський, Г. Ковадло, С. Ковадло, Д. Оренич, Т. Чайка; по 25 ц.: Кавчак, Дарський, Петро Баранський.

173 (Оголош.)

АНҐЛІЙЦЯМ ТАКОЖ ТРЕБА БАЛАКАТИ

ЛОНДОН. — Англійський загал незадоволений з того, що міністер пропаґанди Доф Купер занадто гостро береться до балакучих людей, а навіть почав творити „шесту, мовчаливу колюмну", якої завданням є мовчати про війну і других здержувати від балачок. Англійська суспільність є того переконання, що змушування до мовчанки не принесе користи справі, а зашкодить. Бо шляхом балакання можна: дізнатись про правду; знайти засоби на недомагання; а понадусе, шляхом критикування і балачок анґлієць розохочується до чину і набирає завзяття до даної справи. Англійський загал так схвильований розпорядками мовчати, що Чорчіл заповів в парляменті, що загострення на мовчанку будуть дещо звільнені і люди дістануть права дискутувати про війну і по барах погрожувати ворогові, як то він дістане від них у шкіру.

АНҐЛІЯ ЗАБРАЛА ХАРЧОВІ ПРИПАСИ ФРАНЦУЗАМ

ҐРЕНОБЛЬ (Франція). — Британські кораблі забрали Франції яких 260,000 тон харчових припасів уже після заключення примиря з Німеччиною. Таке звідомляє ґазета Лі Пті Дофіноа.

ВЖЕ Й МОСКВА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ

МОСКВА. — Учора місто Москва перебувало пробу нічного наїзду з повітря. Проба полягала в цьому, що погашено всі світла й населення вперше зрозуміло небезпеку великої війни.

Крім цього влада наказала новий побір рекрутів до військової служби. Упродовж двох тижнів у місяці вересні мають зареєструватися мужчини у віці від 19 до 50 року життя. Жінки, що знають фахову роботу, як лікарі, доглядачки, телеґрафістки, мають також зареєструвати свої імена у тім самім віці, що мужчини.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 22. липня 1940. у St. Clair, Pa., померла по довгій недузі членкця Бр. Пр. Богородиці, від. 9. У. Н. Союзу

МАРІЯ ПАНЧИШИН.

Походила зо села Дукове, повіт Лісько. До У. Н. Союзу вступила 14. березня 1921. Похорон відбувся у четвер, 25. липня, в 9. годині рано з церкви св. О. Николая на український цвинтар.

Оставила діти: Михайло, Івана й Анну, жонаті, Йосифа, Антона й Марію, нежонаті.

Нехай земля Вашингтона буде Їй пером! Вічна Їй память!

І. Салак, секр.

Дня 15. липня 1940. р. помер в Деслодж, Мо., член Бр. св. О. Николая, від. 225. У. Н. Союзу

НИКОЛА МАРЦЕНИШИН.

Вступив до У. Н. Союзу дня 16. грудня 1918. Похорон відбувся 18. липня 1940. в Сейнт-Луіс з укр. кат. церкви Пр. Діви Марії.

Покійний родився в селі Довге 15. мая 1880. р. Прожив 60 років. Оставив жену в краю і три сини.

Онуфер Копач, секр.

ГАБСБУРГИ ВТІКАЧАМИ В АМЕРИЦІ.

Бувша цісарева Австрії Зита, що приїхала літаком до Америки, зо своєю дочкою Елизаветою. Наліво її син Фелікс, направо Отто, що хоче бути австрійським цісарем.

ТАРЗАН, ч. 62. Залім береться до діла.

„Ходи!" — розказала холодно Маріка. Я візьму тебе до Тарзана, як це я була йому обіцяла". Джейн піднялася оголомшена на ноги.

Залім Каліс увійшов спокійно до каюти, а за ним два мужчини.

На його розказ жорстокі люди вхопили бідну Джейну. „Що ви робите?" — закликала Маріка, ніби затрівожена.

„Я маю свої пляни супроти неї" — відворкнув араб.